

Hynna naturreservat, data om biologisk mangfold. Resultater fra feltarbeid i 2015

Vest for Kroktjørnnet i Hynna naturreservat. Foto: Geir Høitomt

INNHold

1. Innledning	s. 1
2. Hynna naturreservat	s. 2
3. Åpent myrlandskap	s. 5
4. Slåttemyr	s. 12
5. Naturbeitemark og beitepåvirket fjellbjørkeskog/fjellhei	s. 19
6. Gammel barskog	s. 21
7. Dobbeltekkasin	s. 29
8. Fugl	s. 31
9. Oppsummering rødlistearter	s. 34
10. Litteratur	s. 37

1. INNLEDNING

Denne rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Fylkesmannen i Oppland v/Kolbjørn Hoff.

I forbindelse med utarbeiding av forvaltningsplan for Langsua nasjonalpark og tilliggende verneområder, var det ønskelig med en oppgradering av kunnskapen om biologisk mangfold i Hynna naturreservat. Rapporten gir en oversikt over ny kunnskap innhentet i 2015.

Årets feltarbeid ble utført i perioden 13.4 – 11.9, og følgende personer har deltatt: Astri Marie Aadnes, Bjørn Harald Larsen, Hans Sagstuen, John Apeland, Jon Opheim og Geir Høitomt.

Sesongen 2015 var særdeles dårlig hva gjelder våtmarksfugl i fjellet i Sør-Norge. Hekkesesongen ble kort grunnet uvanlig sein snøsmelting, og ungeproduksjon ble svært redusert for mange arter. Sesongen 2015 ble med bakgrunn i dette dårlig egnet for innhenting av nye data for de fleste fugleartene knyttet til myr og annen våtmark i verneområdet. Rapporten inneholder likevel en oppdatering av kunnskapen om dobbeltekkasin (spillplasser) i reservatet, samt en ajourført artsliste for fugl.

2. HYNNA NATURRESERVAT.

Langsua nasjonalpark med tilliggende verneområder ble opprettet 11.3.2011, og vernet areal er totalt på ca. 1000 km² (figur 1). Selve Langsua nasjonalpark er på 537 km².

Verneområdene ligger i kommunene Gausdal, Nordre Land, Etnedal, Øystre Slidre, Nord-Fron og Sør-Fron i Oppland fylke. Foruten selve nasjonalparken omfatter vernet Hersjømyrin naturreservat, Hynna naturreservat, Kjølaåne naturreservat, Oppsjømyra naturreservat, Røssjøen naturreservat, Skardberga naturreservat, Dokkfaret landskapsvernområde, Espedalen landskapsvernområde, Haldorbu landskapsvernområde og Storlægeret landskapsvernområde.

Vernevedtaket innebar bl.a. en utvidelse og sammenbinding av tidligere Ormtjernkampen nasjonalpark og Hynna naturreservat.

Hynna naturreservat ble opprinnelig vernet 12.10.1990 (16,1 km²), som en del av den fylkesvise verneplanen for våtmarksområder i Oppland. Gjennom verneprosessen rundt utvidelsen av Ormtjernkampen nasjonalpark, ble naturreservatet utvidet og omfatter nå 64,3 km² (figur 2 og 3). Hynna naturreservat har status som Ramsarområde.

I verneforskriften for Hynna naturreservat fastsatt ved kgl. res. 11.3.2011 er verneformålet beskrevet slik:

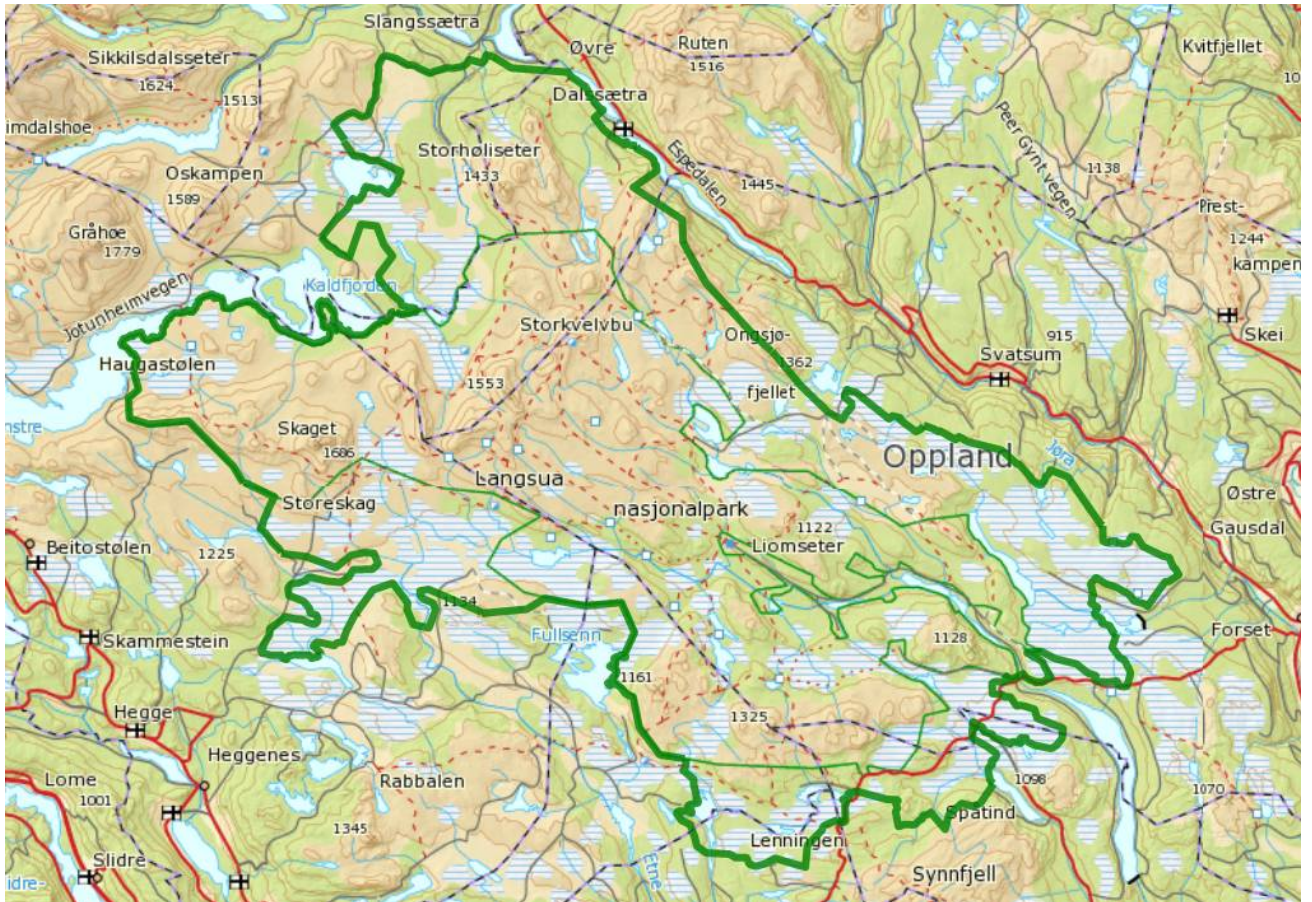
Formålet med Hynna naturreservat er å ta vare på et spesielt myr- og våtmarksområde og et svært viktig leveområde for sjeldne og sårbare plante- og fuglearter. Videre er formålet med naturreservatet å ta vare på et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet er meget stort og variert og har spesielle naturtyper som bekkekløft og bergvegg og naturbeitemark i tillegg til spesielle myrutforminger og gammel barskog. Området har et stort artsmangfold med et rikt og særpreget fugleliv. Naturreservatet har også stor pedagogisk og vitenskapelig betydning.

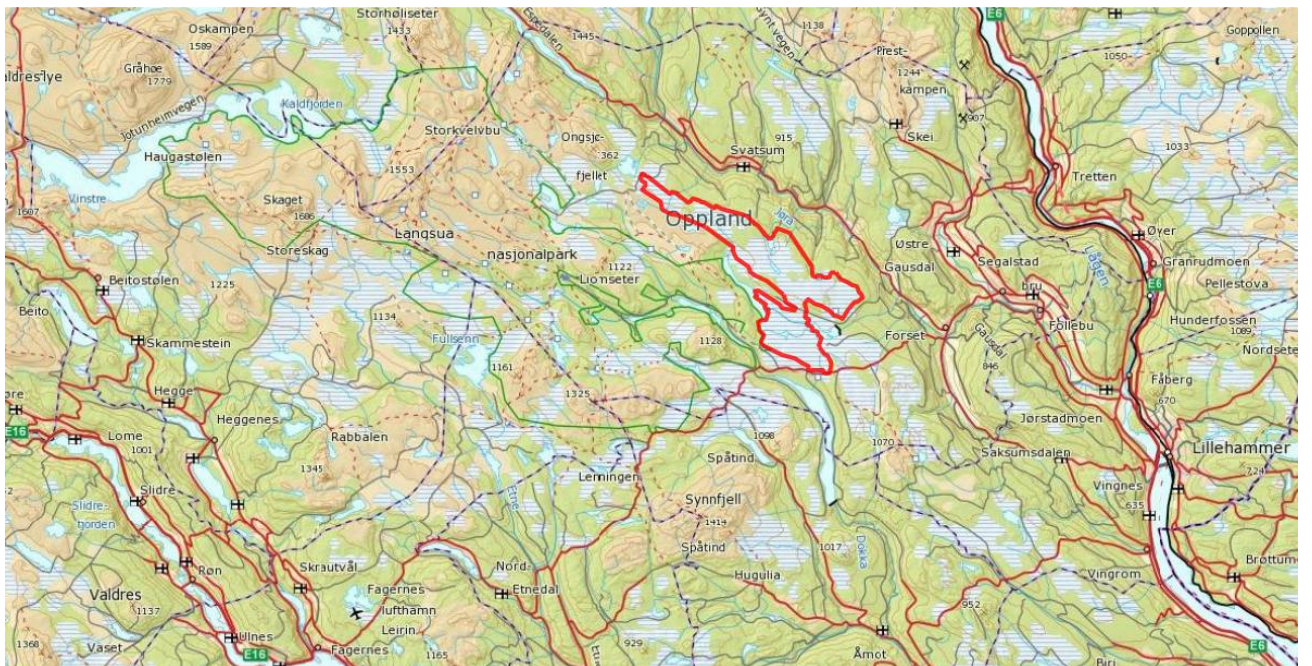
Hynna naturreservat. Foto tatt fra Obleikhaugen mot Glåmen og Ropptjørn.

Foto: Geir Høitomt, 11.9.2015

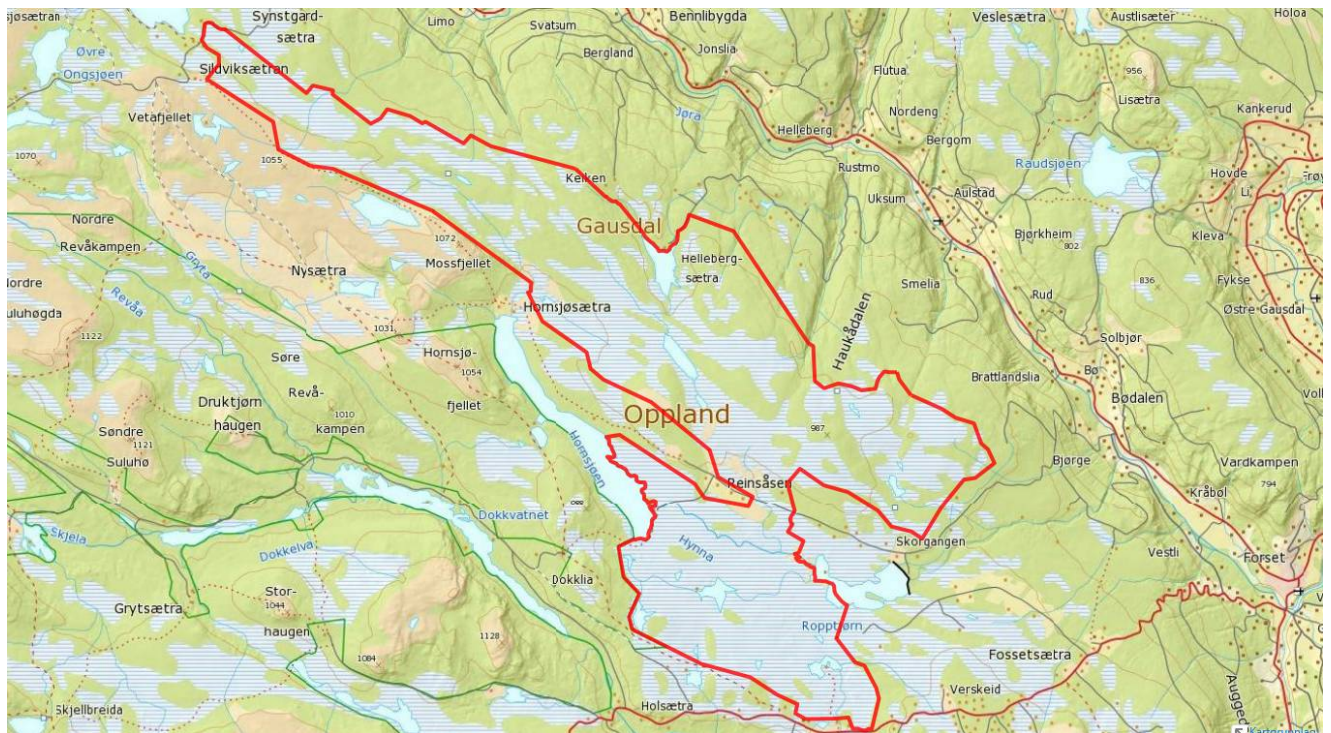

Figur 1. Langsua nasjonalpark og tilliggende verneområder.

Figur 2. Hynna naturreservat. Grense for naturreservatet er vist med rød linje.

Figur 3. Hynna naturreservat. Målestokk 1: 80 000

3. ÅPENT MYRLANDSKAP

Hynna naturreservat har store områder med åpent myrlandskap (figur 3). Dette er framtrede sørover fra Reinsåsen («gamle» reservatet sør til Kittilbu), men ikke minst er myrene ved Reinsjøene (Stormyra (figur 4), Brettingsmyra) og ved Langåsen (Stormyra, Mossjømyrin) gode eksempler på dette. Her forekommer betydelige myrarealer bestående av intermediaær – rik fastmattemyr med et sparsomt busk- og tresjikt. Det er innslag av småtjern med tilgrensede mjukmatter (figur 5), noen større vatn, sumpområder (løsbunnmyr) og spredte holt bevokst med gran/bjørk. Rike kildeframsprang og fuktdrag forekommer også. Samlet sett representerer dette et stort, artsrikt og sjeldent godt bevart våtmarksmassiv. Våtmarksmassiv er rødlistet som *nær truet* (NT) i Norsk rødliste for naturtyper (Lingård & Henriksen 2011).

Det åpne myrlandskapet er viktige leveområder for våtmarksfugl, jaktområder for rovfugl, beiteområder for elg, vokseplass for krevende plantearter og utgjør dessuten et særegent miljø for spesialiserte lavarter.

Det er sannsynlig at deler av disse myrene er tidligere slåttemyrer. Flere av dem er relativt rike, og har også urterike kantsoner (myrkantmiljøer) som trolig har blitt høstet. Slåttemyrpreget er imidlertid enda sterkere nærmere Reinsåsen, og dette er omtalt i et eget avsnitt i denne rapporten.

Figur 4. Stor åpen fastmattemyr (Stormyra) nord-øst for Øvre Reinsjøen. Myrkantene i bakgrunnen er artsrike og har bl.a. rikt innslag av orkideer. Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015

Figur 5. Stor åpen myr øst for Vesle Reinsjøen, med myrtjern og tilgrensende mjukmatter.
Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

Minerotrof vegetasjon dominerer på de åpne myrene, og store partier har intermediaer - rik karakter. Feltsjiktet har innslag av sveltull, kornstarr, trådstarr, blåtopp, skavgras, bjønnskjegg, bukkeblad og dystarr (bløte partier). I fattigere partier vokser myrhatt, vanlig myrklegg og stjernestarr frekvent.

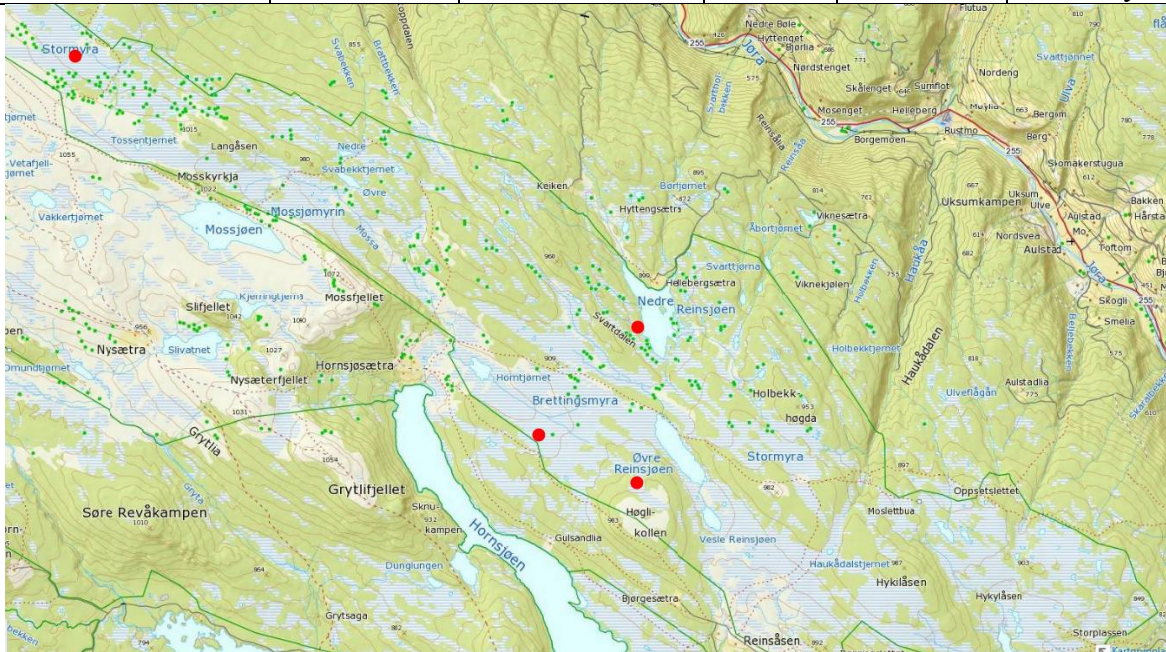
De rikeste vegetasjonsutformingene er gjerne knyttet til svakt hellende myrkanter og myrdrag (bakkemyr). Her vokser krevende arter som jåblom, brudespore, breiull, fjellfrøstjerne, gulsildre, dvergjamne, svartopp, fjelltistel, gulstarr og klubbestarr.

I disse myrmiljøene er det også gjort flere funn av huldrestarr (NT). Arten vokser i middels rike – rike partier, gjerne i tilknytning til avsnøringer/fuktige sig i ytterkanten av større bakkemyrer. Arten er østlig og har vært kjent fra Østlandet sør til Oslo (utgått), en isolert forekomst på Jæren (utgått), indre Sør-Trøndelag, og noen få forekomster i Troms-Finnmark. Arten er forsvunnet fra praktisk talt alle forekomstene i sørboreal, mer enn halvparten av forekomstene i mellomboreal, og noen forekomster i nordboreal sone er også forsvunnet eller redusert (Larsen et al. 2013). Hovedårsakene til tilbakegangen er grøfting og nydyrking, gjengroing av slåttemyrer og opphør av utmarksbeite (Larsen et al. 2013). Norge har en betydelig andel av europeisk forekomst (25-50 %). Det er nå kjent 4 vokseplasser innenfor Hynna naturreservat, se figur 6 og tabell 1. Arten er også kjent fra andre lokaliteter i Langsua nasjonalpark og tilgrensende verneområder (se Artskart), og disse verneområdene vurderes samlet som en viktig del av kjerneområdet for huldrestarr i Norge.

Tabell 1. Data for kjente vokseplasser for huldrestarr (NT) i Hynna naturreservat.

Lokalitet	Dato	Observatør	Antall	UTM	Vokseplass
Stormyra (i NV del av reservatet)	16.7.2012	Bjørn Harald Larsen	75 ind.	32V 5139670 6796352	Intermediær bakkemyr
Brettingsmyra	19.8.2015	Bjørn Harald Larsen	5 ind.	32V 546259 6790903	Intermediær bakkemyr
Nedre Reinsjøen	19.8.2015	Bjørn Harald Larsen	13 ind.	32V 547703 6792441	Flommyr
Høglükollen NØ	19.8.2015	Bjørn Harald Larsen	11 ind.	32V 547677 6790247	Intermediær bakkemyr

Figur 6. Kjente vokseplasser for huldrestarr (NT) i Hynna naturreservat.

Figur 7. Huldrestarr. Foto: Geir Høitomt.

2015 var et gjennomgående godt blomstringsår for flere orkideer i store deler av Oppland (ihvertfall i sørlige deler av fylket). De åpne myrstrekningene mellom Reinsåsen og Haukådalen (bl.a. Stormyra) hadde rik blomstring av engmarihånd ved besøket den 19.7, og totalt ble ca. 2300 blomstrende eksemplarer registrert (figur 8 og 9). Størst tetthet var det på strekningen fra Reinsåsen til Vesle Reinsjøen (1200 eksemplarer i blomst), samt på Stormyra (min. 900 i blomst).

Figur 8. Engmarihånd på myrene ved Vesle Reinsjøen. Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

Figur 9. Tettheten av blomstrende engmarihånd i området mellom Reinsåsen og Reinsjøene var stor til denne arten å være. Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

Trollav (figur 12) er en karakteristisk art som vokser på solitære grantrær i værharde fjellmiljøer. Vanligvis finnes den på trær nær tregrensa, men kan også vokse på værutsatte graner i store åpne myrområder. Den ble i 2015 funnet på to lokaliteter i Hynna naturreservat; på åpen myr mellom Kroktjøren og Glåmen, samt på myra øst for Vesle Reinsjøen (tabell 2). Arten vokste her på henholdsvis 2 og 3 små (men gamle) graner som sto helt åpent ute på myrene (figur 10 og 11). Ved Øvre Reinsjøen vokste i tillegg sprikeskjegg (NT) på ei av granene.

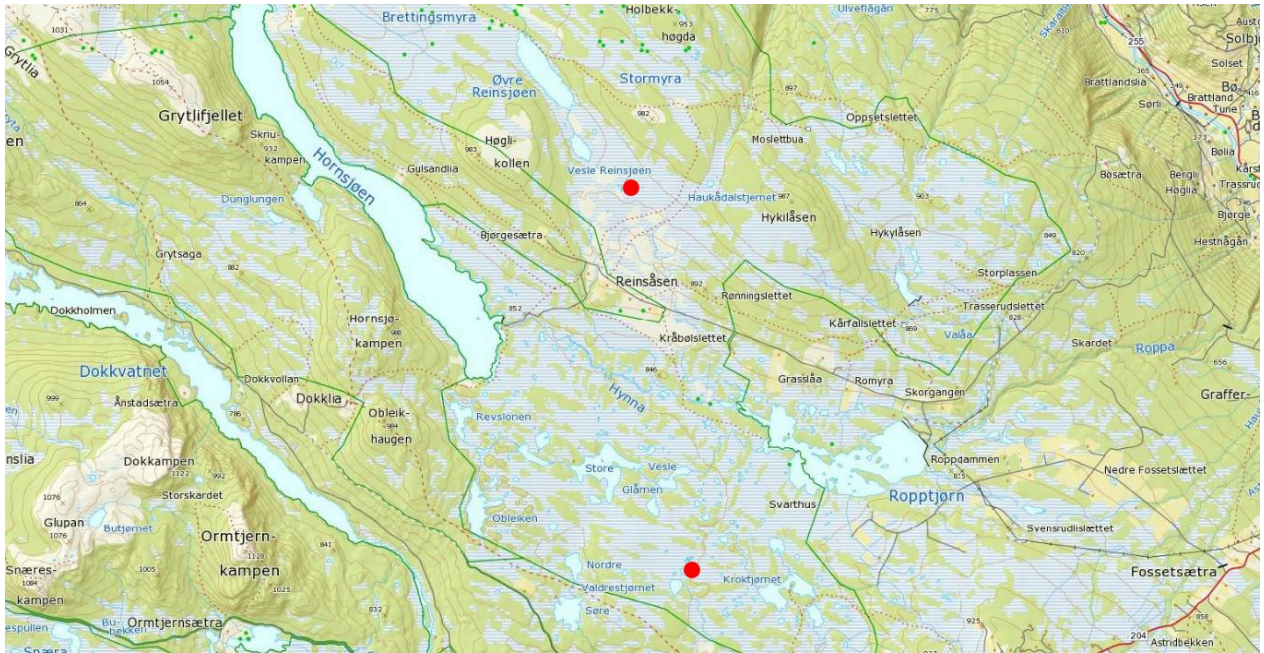

Figur 10. Lokalitet med funn av trollav på myr vest for Kroktjøret (32V 550156 6784266). Karakteristisk vokseplass for arten; solitær gran i værhardt miljø. Foto: Geir Høitomt, 13.4.2015.

Tabell 2. Data for kjente vokseplasser for trollav i Hynna naturreservat.

Lokalitet	Dato	Observatør	Antall	UTM	Vokseplass
Kroktjøret, vest for	13.4.2015	Astri Marie Aadnes, Geir Høitomt	På 2 gran	32V 550156 6784266	På værutsatte grantrær på åpen myr. Ca. 1,6 m over bakken.
Vesle Reinsjøen	19.7.2015	Astri Marie Aadnes, Geir Høitomt	På 3 gran	32V 549374 6789212	På værutsatte grantrær på åpen myr. Ca. 1,6 - 2 m over bakken.

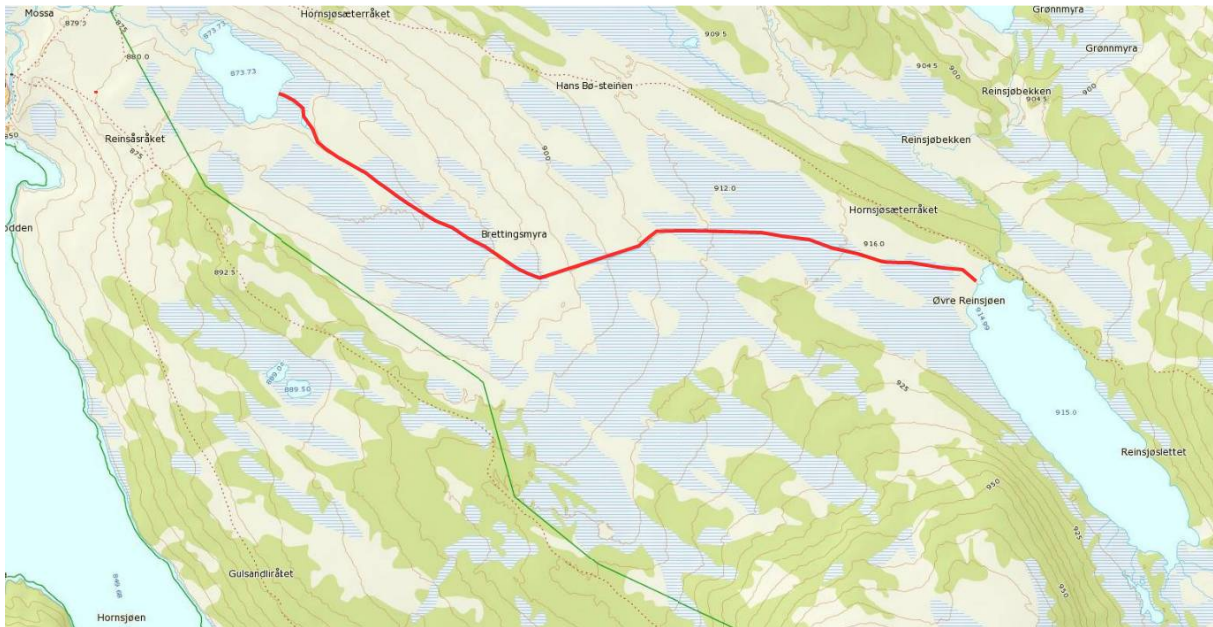
Figur 11. Kjente vokseplasser for trollav i Hynna naturreservat jfr. tabell 2 (vest for Kroktjønet og øst for Vesle Reinsjøen).

Figur 12. Trollav (sentralt i bildet). Foto: Geir Høitomt.

De store åpne mystrekningene er i all hovedsak uten tekniske inngrep. Et unntak er imidlertid Brettingsmyra, hvor en kunstig kanal er anlagt mellom Øvre Reinsjøen og Horntjønet (som har utløp til Hornsjøen) (figur 13). Kanalen sikrer større tilsig til Hornsjøen, som er et av reguleringsmagasinene for Roppa kraftverk (Eidsiva Vannkraft as). Dette inngrepet har negativ innvirkning på vegetasjon og vannhusholdning på Brettingsmyra (figur 14).

Figur 13. Kanal mellom Øvre Reinsjøen og Horntjønet markert med rød linje. Kanalen gir økt tilsig til Hornsjøen, som er et av reguleringsmagasinene for Roppa kraftverk.

Figur 14. Kanalen på Brettingsmyra. Foto: Bjørn Harald Larsen. 19.8.2015

4. SLÅTTEMYR

I det tradisjonelle jordbruket i Norge var tilgang på vinterfor en begrensende faktor i husdyrholdet. Utmarksslått på myr, eng og hei hadde derfor stort omfang, og i jordbrukstillingen i 1907 ble arealet av utmarksslått i Norge oppgitt til 2700 km² (Lyngstad 2013). En stor del av dette var myr og myrkantvegetasjon, men betydningen av slåttemyr varierte mellom ulike deler av landet. I høyereliggende og nordlige strøk (mellomboreal og nordboreal region) er fra 20 til 40 % av landarealet myr, og her har myrslått stedvis hatt meget stor betydning (Norderhaug 1999).

Middels rike og ekstremrike myrer er særlig produktive og ga derfor verdifulle tilskudd til vinterforet. Myrkantene har ofte en stor produksjon og et høyt innslag av urter, og ble ofte regnet som vel så viktige som selve myrflatene. De beste lokalitetene hadde en produksjon på over 250 g/m², men også myrer med så lav produksjon som 10 g/m² ble høstet.

Avhengig av produksjon og lokale forhold ble myrene slått med ulike intervall, men de færreste ble slått hvert år. Graset ble slått med ljà og satt i stakk, eller oppbevart i løer. Vinterstid ble høyet så fraktet til gards med hest og slede.

Definisjonen av ei slåttemyr er områder med fuktighetskrevede vegetasjon som danner/har dannet torv, og som er preget av langvarig høsting gjennom slått (Lyngstad 2013). Etter opphør av slått vil arealet regnes som slåttemyr så lenge myra er preget av de økologiske prosessene som skyldes tidligere slått. Ei slåttemyr i gjengroing vil da regnes som slåttemyr så lenge gjengroinga skyldes opphør av slått, og ikke andre naturlige prosesser (eks. torvakkumulasjon eller forsumping). Ei slåttemyr slutter også å være slåttemyr når andre bruksmåter eller inngrep har større innvirkning på de økologiske prosessene enn den tidligere slåtten (eks. drenering).

Slåttemyr ble i 2009 pekt ut som en utvalgt naturtype, med egen forskrift etter naturmangfoldloven. I norsk rødliste for naturtyper (Lingård & Henriksen 2011) inngår slåttemyrflate i kategorien *sterkt truet* (EN), mens slåttemyrkant har status *kritisk truet* (CR).

Hynna naturreservat inneholder myrstrekninger som opplagt har vært benyttet i slåttesammenheng. Innefor reservatet finnes betydelige arealer med minerotrof mellomrik-rik fastmattemyr, som tradisjonelt var verdifulle slåttearealer. Under feltarbeidet i 2015 ble slike myrområder bl.a. påvist i traktene mellom Reinsåsen og Haukådalen (figur 15 – 16). Foruten selve myrtypen, artssammensetningen og myroverflatens utseende, er lokalhistorie og navn også gode indikatorer på tidligere tiders bruk. Ved Reinsåsen opptrer navn som Kråbølslettet, Grasslåa og Skorgangen som også peker mot gammel utmarksslått/myrslått.

Det er praktiske problemer ved avgrensning av gamle slåttemyrer. Slåttemyr, slåttemyrkanter, engbjørkeskog og beitepåvirket fjellhei opptrer ofte i mosaikk med gradvise overganger. Dette er også tilfellet i traktene mellom Reinsåsen og Haukådalen, samtidig som en økende gjengroing bidrar til å viske ut sporene ytterligere.

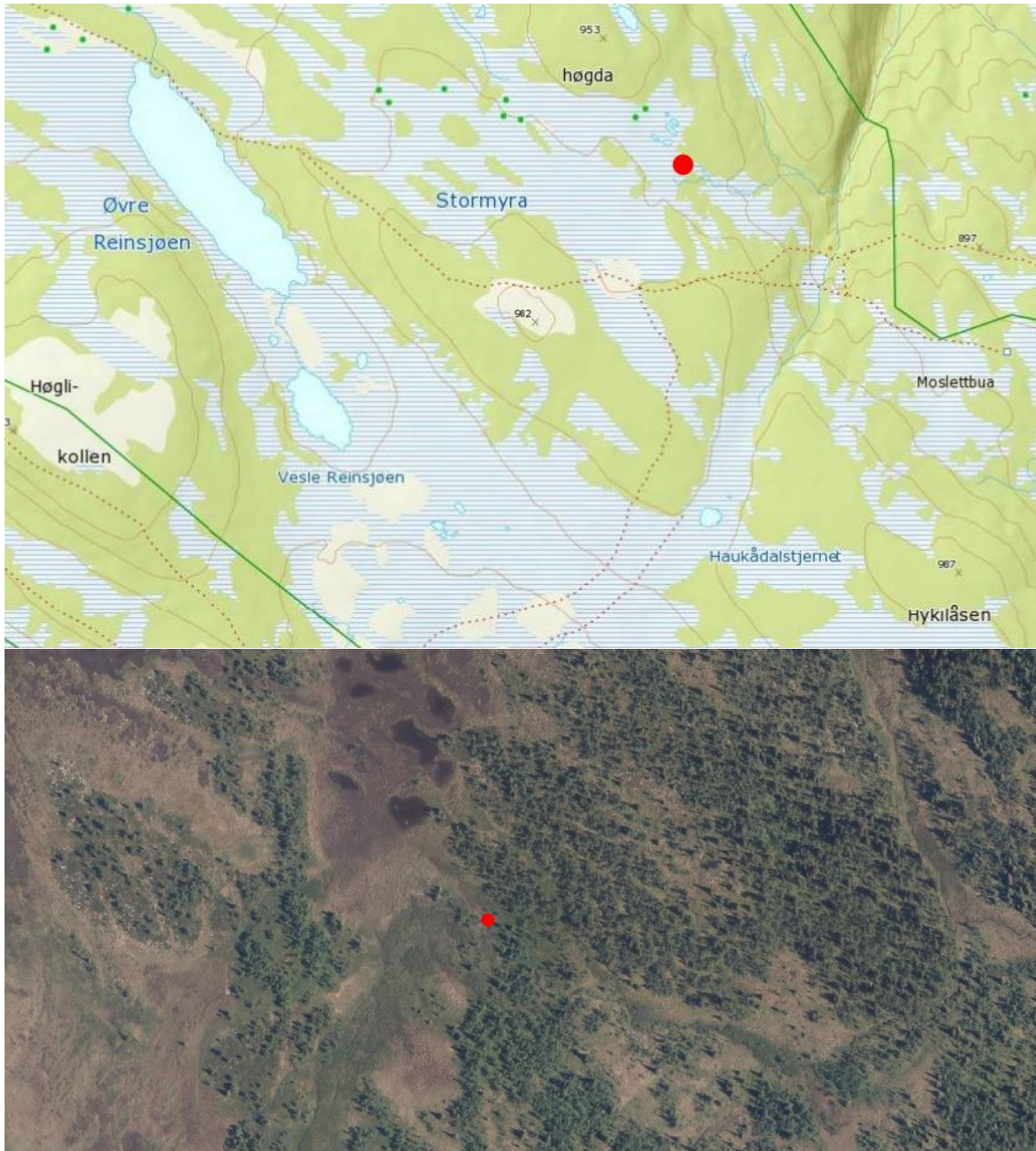
Figur 15. Mellomrik fastmattemyr med slåttemyrkarakter (jevn overflate, samt lite busker og kratt) nord for Reinsåsen i Hynna naturreservat. Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015

Figur 16. Rik fastmattemyr/myrkant med slåttemyrkarakter mellom Stormyra og Haukådalen i Hynna naturreservat. Foto: Geir Høitomt, 11.8.2015

Under feltarbeidet ble ei gammel løe påvist nordøst for Stormyra ved Øvre Reinsjøen (figur 17). Løa er delvis nedrast, men byggestil og plassering viser at dette er ei gammel høyløe (figur 18 og 19). På en av laftestokkene i løa kan årstallet 1933 avleses. Denne løa har opplagt vært benyttet for oppbevaring av myrslått, for senere henting med hest vinterstid. Vegetasjon og myroverflate rundt løa bærer da også preg av langvarig slåttepåvirkning (jevn myroverflate og begrenset forekomst av busker og kratt). Myr- og myrkantvegetasjonen er rik og inneholder ei høy andel urter, samt arter som hårstarr, gulstarr og slåttestarr.

Figur 17. Beliggenhet av løe nordøst for Stormyra (32 v 550296 6790757).

Figur 18. Foto av løe nordøst for Stormyra. Foto: Geir Høitomt, 11.8.2015

Figur 19. Foto av løe nordøst for Stormyra. Foto: Geir Høitomt, 11.8.2015

Det er innslag av artsrik vegetasjon både på myrflater og i myrkanter i dette tidligere slåttelandskapet. Spesielt framtreddende er dette nord for Reinsåsen, og videre innover mot Stormyra. Her finnes mellomrike - rike fastmattemyrer i et slakt hellende landskap som fortsatt bærer preg av tidligere tiders bruk. Noen av myrkantene danner glidende overganger mot mer beitepåvirket vegetasjon (naturbeitemark), og har ofte et høyt innslag av urter (figur 20). Myrer og myrkanter danner mosaikk med til dels rik engbjørkeskog, og framstår samlet sett som et nokså stort område med fortsatt tydelig kulturpreg.

I systemet Naturtyper i Norge (NiN) vil mange av fastmattemyrene i området klassifiseres som kalkrike eller intermediære semi-naturlig myrer (V9-C-3 eller V9-C-2), altså myrer med fortsatt klart preg av å være slått i lang tid.

Svært framtreddende er forekomsten av orkideer i flere myrkanter og delvis ute på myrflatene (figur 21 og 22), og både brudespore, engmarihånd, nattfiol, flekkmarihånd, stortveblad, grønnkurler og korallrot ble påvist (de to førstnevnte i tildels store antall).

Av andre indikatorer på rikere myrsamfunn opptrer både svarttopp, dvergjamne, fjelltistel, jåblom, gulsildre, fjellfrøstjerne, bjønnbrodd, hårstarr, gulstarr og kornstarr i til dels store forekomster. I myrkanter og langs bekke drag inngår i tillegg bl.a. sumphaukeskjegg, kongsspir, ballblom, vendelrot og fjellpestrot. Den rike engbjørkeskogen er stedvis dominert av skogstorkenebb, ballblom, tyrihjel, hvitbladtistel, enghumleblom og hengeaks. Samlet sett er dette produktive plantesamfunn som rimlig nok var en svært verdifull slåtteresurs.

Slike rike myr- og myrkantsamfunn er viktige leveområder for dobbeltbekkasin (NT). Denne arten har gode forekomster i Hynna naturreservat (se eget kapittel), og ble gjentatte ganger sett også i dette området i 2015. Arten benytter til en viss grad selve myrflatene, men observeres vel så ofte i myrkantene og i fuktige drag inne i engbjørkeskogen.

Myrene og myrkantene er i dag i begynnende gjengroing, fortrinnsvis med vier, einer og bjørk (samt spredte grantrær). Opphør av slått skjedde for flere ti-år siden, og dagens hevd består av et jevnt over nokså svakt beitepress (storfe, sau). Beiting vil ikke kunne erstatte slått som skjøtsel av slike gamle artsrike slåttesamfunn, men vil ha en positiv effekt i kantsoner og tilstøtende naturbeitemark. Dagens beitepåvirkning er størst nær Reinsåsen.

Gjenopptakelse av slått vil være gjennomførbart i dette området. Flere av slåttemyrene kan slås med tohjuls-slåmaskin (fastmatter), og behovet for forhåndsrydding er stedvis nokså beskjedent. Slåtteintervall, slåttetidspunkt, slåttemetode og håndtering av graset er detaljer som eventuelt må avklares nærmere. Det kan være naturlig å foreta en eventuell utvelgelse av slåttemyr i området nærmest Reinsåsen (artsrik og lett tilgang), og et mulig «utvelgelsesområde» er skravet på figur 23.

Figur 20. Artsrik myr/myrkant mellom Reinsåsen og Haukådalstjernet. Forekomst av bl.a. skogstorkenebb, svarttopp og enghumleblom. Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

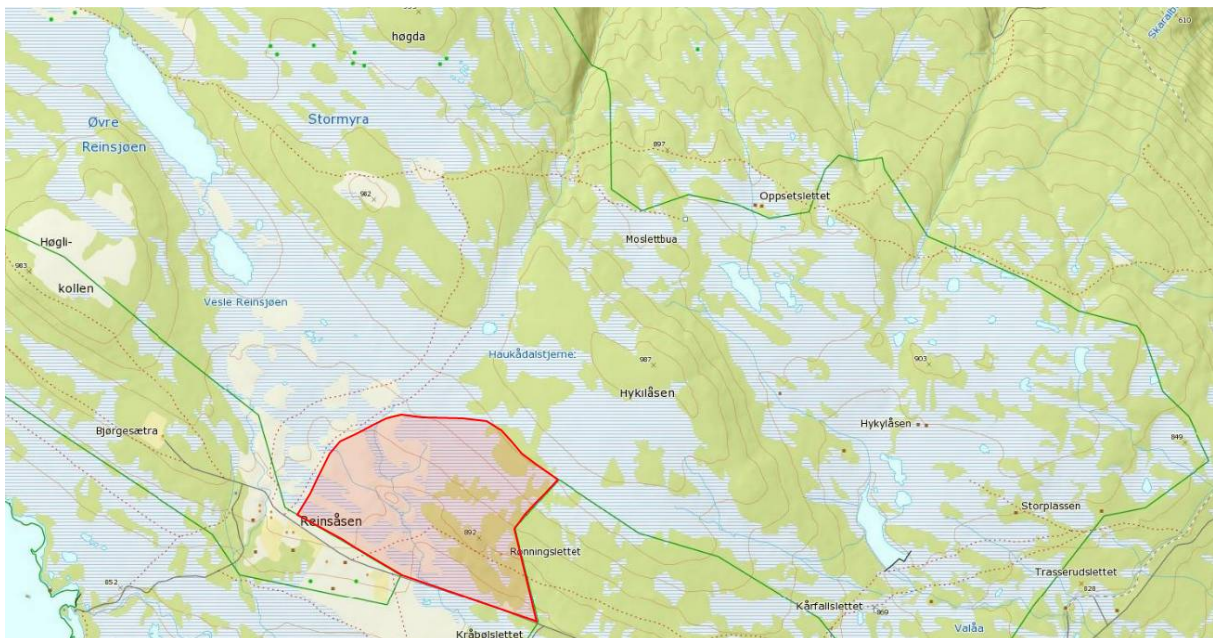

Figur 21. Artsrik og tidligere slått myr mellom Reinsåsen og Haukådalstjernet, med rik forekomst av brudespore. Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

Figur 22. Engmarihånd på slåttemyr ved Reinsåsen. Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

Figur 23. Slåttemyr ble påvist flere steder mellom Reinsåsen og Stormyra. Nær Reinsåsen ligger flere aktuelle lokaliteter for eventuell gjenopptakelse av slått (i området skravet med rødt).

5. NATURBEITEMARK OG BEITEPÅVIRKET FJELLBJØRKESKOG/FJELLHEI

De stølsnære områdene inneholder arealer med naturbeitemark samt beitepåvirket fjellbjørkeskog og fjellhei. Det er gjerne gradvise overganger mellom disse naturtypene og tilgrensende myr og myrkanter (figur 24). Dette er spesielt godt framtrædende nær Reinsåsen, Hornsjøsætra og Gulsandlia, hvor rike utforminger opptrer i en variert mosaikk. Det beiter fortsatt noe storfe i disse områdene, og de kulturpåvirkede arealene er dermed i nokså god hevd (men likevel med tiltagende grad av gjengroing).

Figur 24. Seminaturlig myr/myrkant med overgang mot beitepåvirket engbjørkeskog mellom Høglíkollen og Brettingsmyra. Dette er miljøer hvor opphør av slått og redusert beitepåvirkning, har resultert i tiltagende gjengroing. Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

De rikeste bjørkeskogene har gjerne åpninger bestående av høgstaudeenger hvor arter som brudespore, småengkall, fjelltistel, tyrihjel, turt, hvitsoleie, hengeaks, hvitmaure, enghumleblom, legevintergrønn, mjødukt, småengkall, svarttopp, jåblom, sumphaukeskjegg, hvitbladtistel og skogstorkenebb opptrer. I mer tørkesvake partier (fjellhei) inngår gjerne gulaks, harerug, kattefot og finnskjegg.

Hvitkurle (NT) ble registrert både sørøst for Horntjønnen (32V 545921 6794598) og ved Jenthaugen (32V 549046 6788388) (figur 25) i henholdsvis fuktig beitepåvirket fjellhei og intermediær myrkant. I tilsvarende miljøer ble det også gjort flere funn av bakkesøte (NT) (figur 26).

På tørre, beitepåvirkede og finnskjeggdominerte partier ble mogop notert, bl.a. sør for Reinsåsen og ved Høglíkollen.

Figur 25. Hvitkurle (NT) i myrkant ved Jenthaugen (32V 549046 6788388).

Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

Figur 26. Bakkesøte (NT) i naturbeitemark ved Jenthaugen (32V 547594 6789542).

Foto: Geir Høitomt, 19.7.2015.

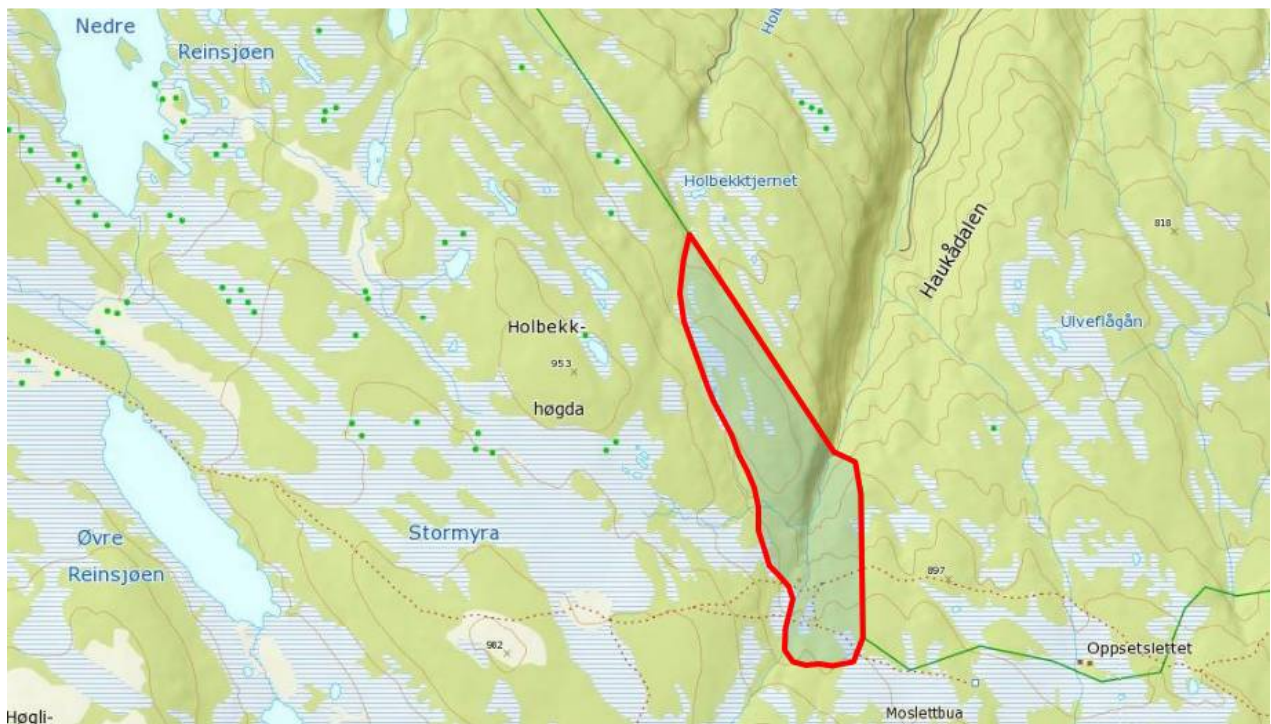
6. GAMMEL BARSKOG

Hynna naturreservat inneholder mye gammel fjellgranskog. Det er dokumentert store verdier knyttet til slik granskog i tilstøtende områder, spesielt i den østvendte lia mellom Obleikhaugen/Hornsjøkampen og reservatgrensa (Hofton 2004). Under feltarbeidet i 2015 ble det vektlagt å dokumentere flere av granskogsmiljøene innenfor naturreservatet. Hovedvekt ble lagt på arealene mellom Reinsåsen og Kittilbu («gamle reservatet»), samt ved Haukådalen i nord-østre del av reservatet.

Haukådalen.

Haukådalen er en nokså markert bekkedal som går inn i reservatet fra nord, men kun den øvre delen av bekkedalen er inkludert i verneområdet. Den delen av dalføret om ligger utenfor naturreservatet er preget av moderne skogbruk med tilhørende flatehogster.

Haukådalen har karakter av ei bekkeløft, som flater gradvis ut mot de store myrområdene sør for Holbekkhøgda. Figur 27 viser avgrensning av det undersøkte barskogsmiljøet innenfor Hynna naturreservat. Gammel fjellgranskog finnes også videre vestover mot Nedre Reinsjøen (Fjeldstad et al. 2005), men denne ble ikke undersøkt i 2015. Utfra flybilde er dette å betrakte som en sammenhengene skoglokalitet.

Figur 27. Undersøkt barskog i Haukådalen i Hynna naturreservat.

Haukådalen er preget av gammel og tidligere plukkhogd granskog (figur 28). Hogstinnngrepene ligger imidlertid nokså langt tilbake i tid, og skogbildet er nå flersjiktet og har innslag av gamle grove trær (figur 29). Gran er dominerende treslag, men det er en gradvis overgang mot ren fjellbjørkeskog mot myrområdene i sør. Furu ble ikke sett, men flere nokså grove rogn og selje vokste langs bekken mot reservatgrensa i nord. Innslaget av død ved (gadd og læger) er beskjedent, men finnes likevel spredt i området (og alle nedbrytingsklasser ble sett).

Figur 28. Gammel flersjiktet fjellgranskog i Haukådalen i Hynna naturreservat.
Foto: Geir Høitomt, 11.8.2015.

Figur 29. Fra Haukådalen i Hynna naturreservat. Gammel gran i flersjiktet fjellskog. På dette treet vokser det rikelig med gubbeskjegg (NT). *Foto: Geir Høitomt, 11.8.2015.*

Det ble påvist flere indikatorarter for verdifulle skogsmiljøer i Haukådalen. Disse forekomstene var knyttet både til rikbarkstrær (rogn og selje) og til gran (gadd, læger og gamle trær). Arter og forekomst er listet opp i tabell 3.

Funnene omfatter ikke arter i høge rødlistekategorier og dette samsvarer med påvirkningsgraden i skogmiljøet (tidligere plukkhogd skog). Det kan imidlertid være egnete miljøer for mer kravfulle knappenålslav i området (gamle trær med sprekkbark og beskyttede miljøer under berghamre), men dette krever nærmere undersøkelser.

Bekkekløfta har et velegnet miljø for huldrestry, men arten ble ettersøkt uten resultat ved besøket i 2015.

Tabell 3. Funn av indikatorarter for verdifulle skogmiljøer i Haukådalen i Hynna naturreservat 11.8.2015.

Art (rødlistekategori)	Forekomst
Gubbeskjegg (NT)	På gamle grantrær i bekkedalen. Nokså rik forekomst.
Sprikeskjegg (NT)	Spredt på gamle grantrær i bekkedalen og mot myrområdene i sør
Granseterlav (NT)	På 1 gammel småvokst gran i myrkant
Grynvrenge	På rogn i bekkedalen
Lungenever	På noen rogn i bekkedalen (figur 30)
Skrubbnever	På noen rogn i bekkedalen
Sukkernål (NT)	På 1 gammel gran med sprekkbark
Rimnål (NT)	På 1 gammel gran (grove greiner)
Randkvistlav	På 1 rogn i bekkedalen
Rosenkjuke (NT)	På 2 granlæger i bekkedalen
Svartsoneskjuke (NT)	På 1 grov granlåg i bekkedalen
Duftskinn (NT)	På 1 granlåg i bekkedalen (figur 31)
Granstokkjuke	På gamle graner i myrkant
Granrustkjuke	På 1 granlåg under berghammer
Gammelgranskål	På gammel gran i myrkant

Figur 30. Lungenever på rogn i Haukådalen. Arten ble påvist på flere gamle rogntrær i bekkedalen (hvor det også vokste b.l.a. skrubbnever). Foto: Geir Høitomt, 11.8.2015.

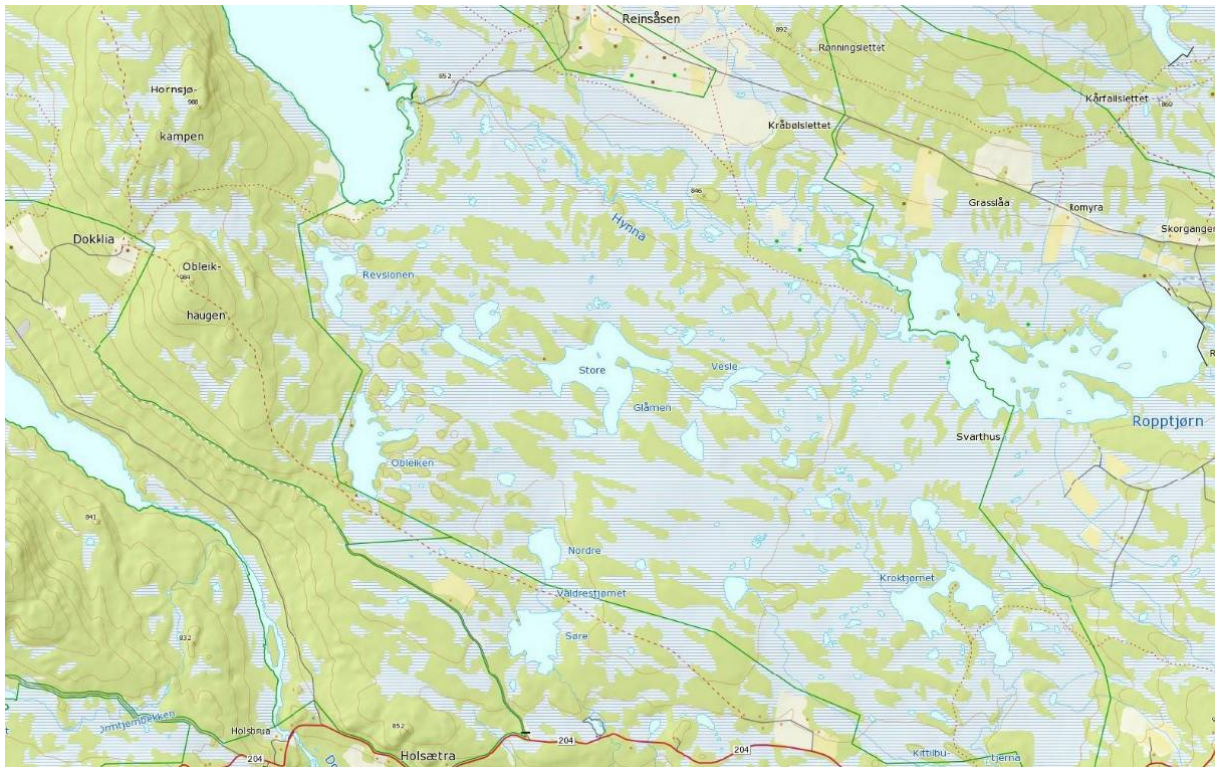

Figur 31. Duftskinn (NT) på gran i Haukådalen. Foto: Geir Høitomt, 11.8.2015.

Reinsåsen-Kittilbu («gamle reservatet»).

Mellom Reinsåsen og Kittilbu er landskapet preget av store myrer i mosaikk med fatsmarksholmer med fjellgranskog og bjørk (figur 32). Særlig framtreddende er granskogen i traktene ved Revslonen – Obleiken (figur 33) og Krokstjern – Kittilbu. Denne delen av Hynna naturreservat grenser inn til verdifulle barskogsmiljøer i Langsua nasjonalpark (Hornsjølia/Obleikhaugen), hvor det er gjort en lang rekke funn av krevende arter knyttet til miljøer med kontinuitet i tilgang på død ved (gadd og læger).

Figur 32. Hynna naturreservat mellom Reinsåsen og Kittilbu er preget av en mosaikk av myr og skogkledde fatsmarksholmer.

Figur 33. Hynna naturreservat med Revslonen, Glåmen og Ropptjørn, fotografert fra Obleikhaugen. Foto: Geir Høitomt, 11.9.2015.

Fastmarksholmene er dominert av gran med innblanding av bjørk (bjørkeinnslaget øker nordover mot Reinsåsen). Dette er gammel naturskog med varierende grad av påvirkning fra tidligere plukkhogster. Generelt øker denne hogstpåvirkningen nordover mot Reinsåsen og østover mot Kittilbu, mens områdene som grenser inntil Hornsjølia/Obleikhaugen har minst grad av slik påvirkning. Skogen er gjennomgående i aldersfase, men er stedvis glennepreget grunnet nyere tiders sammenbrudd i tresjiktet. Mosaikk med myr resulterer i myrkantmiljøer med sumpskog og seintvoksende gran med små dimensjoner (figur 34).

I de minst påvirkede delene er granskogen nokså grovvokst og inneholder stedvis en god del dødved. Her forekommer gadd og læger i ulike nedbrytningsfaser (også noen sterkt nedbrutte). I områdene rundt Revslonen og Obleiken er det et viss kontinuitetspreg i forekomsten av dødved (bl.a. med innslag av grove sterkt nedbrutte læger) (figur 35).

Figur 34. Hynna naturreservat vest for Kroktjernet. Mosaikk av myr, fastmarksholmer og myrkanter. I bakgrunnen skimtes Ormtjernkampen. Foto: Geir Høitomt, 30.8.2015.

Figur 35. Grov granlåg i myrkant ved Obleiken. Foto: Geir Høitomt, 26.7.2015.

Det ble påvist flere rødlistearter og indikatorarter for verdifulle skogsmiljøer i denne delen av Hynna naturreservat. Flest interessante funn ble gjort i områdene som grenser inntil Langsua nasjonalpark i sør, samt i noe mindre grad ved Kroktjern - Kittilbu. Arter og forekomst er listet opp i tabell 4.

Tabell 4. Funn av indikatorarter for verdifulle skogmiljøer i «den gamle delen» av Hynna naturreservat i 2015.

Art (rødlistekategori)	Forekomst
Gubbeskjegg (NT)	På gamle grantrær kvistrike graner. Nokså sprasomt.
Sprikeskjegg (NT)	Spredt på gamle grantrær i myrmiljø.
Gryntjafs (NT)	På 1 gran i kantsone ved Obleiken, på grove tørre greiner.
Granseterlav (NT)	På seinvokste grantrær i myrkantmiljøer. Nokså hyppig forekommende.
Vanlig sotbeger (NT)	På furugadd på myr ved Glåmen.
Trollsotbeger (VU)	Funnet sparsomt på ei gammel gran mellom Revslonen og Hornsjøen (32V 54712 678656)
Sukkernål (NT)	Sett på 1 liggende gran (nylig nedfalt grangadd).
Rimnål (NT)	På 3 gamle gran (grove greiner)
Trollav	På småvokst gran i myrmiljø ved Kroktjern
Taigaskinn (VU)	På 1 granlåg mellom Revslonen og Hornsjøen (32V 547116 6786557) (figur 36).
Duftskinn (NT)	På granlæger, 5 funn.
Rynkeskinn (NT)	På granlæger, flere funn.
Rosenkjuke (NT)	På granlæger, 2 funn
Svartsonekjuke (NT)	På grove granlæger, flere funn.
Kjøttkjuke	På 1 gammel grangadd ved Revslonen
Granstokkjuke	På gammel gran, nokså hyppig forekommende
Granrustkjuke	På granlæger, flere funn
Gammelgranskål	På gammel gran i myrkant, flere funn
Taigakjuke (VU)	På 1 granlåg ved Revslonen (32V 547242 6786438) (figur 37).

Figur 36. Taigaskinn (VU) mellom Revslonen og Hornsjøen (32V 547116 6786557). Foto: Geir Høitomt, 11.9.2015.

Figur 37. Taigakjuke (VU) ved Revslonen (32V 547242 6786438). Foto: Geir Høitomt, 25.7.2015.

7. DOBBELTBEEKKASIN

Det er i 2015 gjennomført søk etter dobbeltbekkasin i Hynna naturreservat. Målsettingen var å kartfeste spillplasser for arten innenfor verneområdet. Feltarbeidet ble derfor gjennomført som nattlige lytteturer i gunstige biotoper (basert på tidligere erfaringer med arten).

Dobbeltbekkasin er i utgangspunktet knyttet til kalkrike myrer og åpne næringsrike vierområder langs skoggrensa, samtidig som god tilgang på meitemark er svært gunstig for arten. Disse kravene til leveområde sammenfaller ofte med stølsmiljøer og foretrukne beiteområder for storfe, hvor også påvirkning i form av tråkk og tilførsel av møkk-ruger er gunstig for arten. Færre beitedyr og økende gjengroing i slike miljøer vil dermed være en negativ faktor for dobbeltbekkasin.

Det er nå kjent 4 spillplasser for dobbeltbekkasin innenfor Hynna naturreservat, se figur 38 og tabell 5. Karakteristiske trekk ved disse spillområdene er at de ligger i tilknytning til større intermediære – rike myrområder, og er spredt bevokst med lave busker av vier eller dvergbjørk. Selve leikplassen ligger på fastmattepartier, og gjerne i svakt hellende terreng (figur 39).

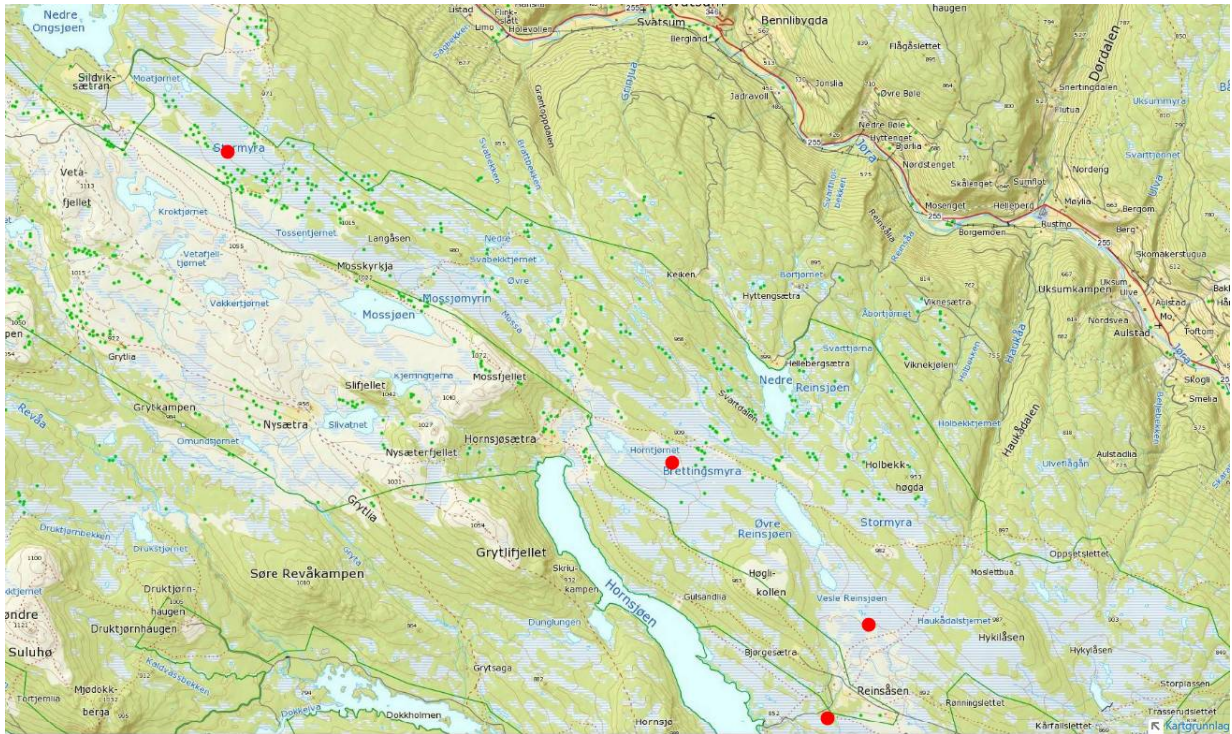
Tabell 5. Registrerte dobbeltbekkasinleiker i Hynna naturreservat.

Lokalitet	Dato	Antall hanner i spill
Sørvest for Reinsåsen seter (en spillplass med to besøk)	10.6. 2015	6
	20.06 - 21.06.2015	12
Ved Vesle Reinsjøen	26.06. - 27.06.	7
Brettingsmyra. Spill på 2 steder ca. 500 m fra hverandre, men regnes her som en leik (totalt 17 spillende hanner).	26.06.-27.06.	2
	26.06.-27.06.	15
Stormyra sørøst for Nedre Ongsjøen	21.06.	17
Sum (største antall fra hver leik)		53

Spillende dobbeltbekkasin. Foto: Thor Østbye

Figur 38. Kjente spillplasser for dobbeltbekkasin i Hynna naturreservat.

Figur 39. Leikplass for dobbeltbekkasin på Stormyra sørøst for Nedre Ongsjøen (32 V 539398 6796382). Foto: Jon Opheim, 21.6.2015.

8. FUGL, ARTSLISTE PR. 31.12.2015

Som nevnt innledningsvis i denne rapporten var 2015 en svært uvanlig hekkesesong i fjellet i Sør-Norge. Sein snøsmelting ga kort hekkesesong og dårlig (eller fraværende) ungeproduksjon. Feltsesongen inneværende år hadde fokus på andre artsgrupper, men fugleobservasjoner ble likevel notert. Med bakgrunn i årets dårlige hekkesesong ga likevel sesongen 2015 lite ny kunnskap om områdets fugleliv.

Tabell 6 gir oversikt over fuglearter påvist innenfor Hynna naturreservat. Artslista er basert på Høitomt 2005 og observasjoner gjort i 2015.

Totalt er 98 fuglearter påvist i reservatet, og 68 av disse ble observert i 2015. Hekking er dokumentert eller sannsynlig for 88 av disse fugleartene (tabell 6).

15 av de påviste fugleartene i Hynna naturreservat står på den gjeldende norske rødlista (Henriksen & Hilmo 2015).

Tabell 6. Observerte fuglearter i Hynna naturreservat.

Tegnforklaring:

- H: Hekking påvist.
- h: Indikasjon på hekking.
- S: Streifgjest, uten tegn til hekking.
- T: Observert bare i trekketida, vår eller høst.
- ***: Forekommer vanlig i aktuelt habitat.
- ** : Forekommer regelmessig, men relativt fåtallig.
- * : Forekommer sporadisk, fåtallig eller i flokker.

Art	Status	Rødlistekategori	Observert 2015
Storskarv	S		x
Horndykker	h*	VU	x
Kortnebbgås	T		x
Sangsvane	H*		x
Storlom	H **		x
Brunnakke	H*		x
Krikkand	H ***		x
Stokkand	h *		x
Toppand	H **		x
Kvinand	H **		x
Siland	h *		x
Laksand	h*		x
Lirype	H**	NT	x
Orrfugl	S *		x
Storfugl	H**		x
Gråhegre	S		
Myrhauk	H**	EN	
Musvåk	S		
Fjellvåk	h*		
Kongeørn	S		x

Tårnfalk	h*		
Dvergfalk	h *		x
Trane	H **		x
Heilo	H**		x
Vipe	H**	EN	
Myrsnipe	h*		
Fjellmyrløper	H*		
Brushane	h*	EN	
Enkeltbekkasin	h **		x
Dobbeltbekkasin	H**	NT	x
Rugde	h **		x
Storspove	h*	VU	x
Småspove	h*		x
Rødstilk	H **		x
Gluttsnipe	H **		x
Skogsnipe	h*		x
Grønnstilk	H ***		x
Strandsnipe	H ****		x
Svømmesnipe	h*		
Hettemåke	H*	VU	
Fiskemåke	H**	NT	x
Gråmåke	S		
Ringdue	h*		x
Gjøk	h **	NT	x
Haukugle	H*		
Jordugle	H**		
Hornugle	h*		
Perleugle	h*		
Tårnseiler	S		x
Svartspett	H*		
Flaggspett	h*		
Dvergspett	h*		
Tretåspett	H**		x
Sanglerke	h*	VU	x
Låvesvale	h*		x
Taksvale	H**	NT	x
Trepiplerke	H*		x
Heipiplerke	H****		x
Gulerle	H**		x
Linerle	H**		x
Gjerdesmett	h*		
Jernspurv	H**		x
Rødstrupe	H**		x
Blåstrupe	H*	NT	x
Rødstjert	H**		x
Buskskvett	h*		
Steinskvett	h*		
Ringrost	T		

Svarttrost	H*		x
Gråtrost	H****		x
Måltrost	h**		x
Rødvingetrost	H****		x
Duetrost	h*		
Hagesanger	h*		
Møller	h*		x
Løvsanger	H****		x
Fuglekonge	h****		x
Gråfluesnapper	H**		x
Sv.hv.fluesnapper	H*		
Granmeis	H****		x
Svartmeis	H**		x
Kjøttmeis	h*		x
Trekryper	h*		
Tornskate	h*		x
Varsler	h*		
Nøtteskrike	h*		x
Lavskrike	H**		x
Skjære	H*		x
Kråke	H*		x
Ravn	S		x
Bokfink	H****		x
Bjørkefink	H****		x
Grønnsisik	H*		x
Gråsisik	H*		x
Grankorsnebb	H*		x
Båndkorsnebb	h*		x
Lappspurv	H*	VU	
Sivspurv	H****	NT	x
98 arter			68 arter

9. OPPSUMMERING RØDLISTEARTER

Totalt er 32 rødlistearter påvist i Hynna naturreservat (tabell 7). Disse fordeler seg med henholdsvis 3, 8 og 21 arter i rødlistekategoriene sterkt truet (EN), sårbar (VU) og nær truet (NT). Av rødlistede arter finnes det flest fuglearter (15), mens lav, sopp (vedboende) og karplanter er representert med henholdsvis 8, 6 og 3 arter (tabell 8).

Tabell 7. Forekomst av rødlistearter i Hynna naturreservat. Oppsummering.

Art (rødlistekategori)	Forekomst
Gubbeskjegg (NT)	På gamle grantrær kvistrike graner. Nokså sparsomt, men se bl.a. figur 29 i kap.6.
Sprikeskjegg (NT)	Spredt på gamle grantrær myrkanter, samt på fritt voksende grantrær i myrmiljø (jfr. kap. 6).
Gryntjafs (NT)	På 1 gran i kantsone ved Obleiken, på grove tørre greiner (jfr. kap. 6). Trolig nokså frekvent i området.
Granseterlav (NT)	På gamle grantrær i myrkantmiljøer (jfr. kap. 6). Nokså hyppig forekommende.
Vanlig sotbeger (NT)	På furugadd på myr ved Glåmen (jfr. kap. 6). Begrenset tilgang på egnet substrat i verneområdet.
Trollsotbeger (VU)	Funnet sparsomt på ei gammel gran mellom Revslonen og Hornsjøen (jfr. kap. 6). I tillegg forekommer et funn fra 2004 ved Svarttjønnen øst for nedre Reinsjøen (Fjeldstad et al. 2005).
Sukkernål (NT)	Sett på 1 liggende gran (nylig nedfalt grangadd) (jfr. kap. 6). Stort potensiale for flere funn.
Rimnål (NT)	På 3 gamle gran (grove greiner) (jfr. kap. 6). Stort potensiale for flere funn.
Taigaskinn (VU)	På 1 granlåg ved Revslonen (jfr. kap. 6 og figur 36). Potensiale for flere funn i dette området.
Duftskinn (NT)	På granlæger, flere funn (jfr. kap. 6 og figur 31).
Rynkeskinn (NT)	På granlæger, flere funn (jfr. kap. 6).
Rosenkjuke (NT)	På granlæger, flere funn (jfr. kap. 6).
Svartsoneskjuke (NT)	På grove granlæger, flere funn (jfr. kap. 6).
Taigakjuke (VU)	På 1 granlåg ved Revslonen (jfr. kap. 6 og figur 37).

Bakkesøte (NT)	I naturbeitemark og engbjørkeskog, flere funn (jfr. kap. 5 og figur 26).
Hvitkurle (NT)	I beitepåvirket fuktig fjellhei og intermediær myrkant, 2 funn (jfr. kap. 5 og figur 25).
Huldrestarr (NT)	I rike myrområder, 4 lokaliteter (jfr. kap. 3 og tabell 1).
Horndykker (VU)	Mulig hekkefugl. Observert med hekkeadferd i 2004. Nåværende status er usikker. Hekkebiotop er fortrinnsvis nokså næringsrike vatn og tjern.
Lirype (NT)	Hekkefugl. Observert i hele verneområdet. Biotop er fjellhei, fjellbjørkeskog og myrkantmiljøer.
Myrhauk (EN)	Hekkefugl. Hekker i gode smånagerår, men dokumentasjon av hekkebestand mangler. Biotop er åpne myrområder (med noe vier) og setermiljøer.
Vipe (EN)	Hekkefugl. Tidligere tallrik hekkefugl i området, men i tilbakegang. Biotop er åpne myrområder og setermiljøer.
Brushane (EN)	Tidligere hekkefugl. Siste kjente funn er fra 2004 og nåværende status er usikker. Hekkebiotop er åpne myrområder.
Dobbeltbekkasin (NT)	Hekkefugl. 4 kjente spillplasser (med 53 spillende hanner i 2015) fordelt i verneområdet (jf. kap. 7). Biotop er rikmyr, naturbeitemark og engbjørkeskog.
Storspove (VU)	Hekkefugl. Tidligere regelmessig hekkefugl i området, men er trolig i tilbakegang. Biotop er åpne myrområder, naturbeitemark og setermiljøer.
Hettemåke (VU)	Hekkefugl. Vanligvis kolonihekker, men med spredte hekkefunn fra verneområdet. I markert tilbakegang. Hekkebiotop er vegetasjonsrike tjern og vatn.
Fiskemåke (NT)	Hekkefugl. Hekkebiotop er fortrinnsvis tjern og større vatn.
Gjøk (NT)	Hekkefugl. Forekommer i hele verneområdet. Biotop er setermiljøer, fjellhei og fjellbjørkeskog.
Sanglerke (VU)	Hekkefugl. Biotop er setermiljøer og naturbeitemark.
Taksvale (NT)	Hekkefugl. Hekkebiotop er setermiljøer, men matleter i hele verneområdet.

Blåstrupe (NT)	Hekkefugl. Tidligere regelmessig hekkefugl i hele området, men er trolig i tilbakegang. Biotop er vierdekte myrområder, samt naturbeitemark og setermiljøer med innslag av einer.
Lappspurv (VU)	Hekkefugl. Tidligere nokså regelmessig hekkefugl i området, men er i kraftig tilbakegang. Biotop er vierdekte myrområder, samt naturbeitemark og setermiljøer med innslag av einer.
Sivspurv (NT)	Hekkefugl. Tidligere regelmessig hekkefugl i hele området, men er trolig i tilbakegang. Biotop er myrområder og andre våtmarksmiljøer med innslag av vier (og einer).

Tabell 8. Forekomst av rødlistearter i Hynna naturreservat. Fordeling på artsgrupper og rødlistekategorier.

Artsgruppe	Sterkt truet (EN)	Sårbar (VU)	Nær truet (NT)	Sum
Lav		1	7	8
Sopp (vedboende)		2	4	6
Karplanter			3	3
Fugl	3	5	7	15
Sum	3	8	21	32

10. LITTERATUR

- Fjeldstad, H., Gaarder, G. & Larsen, B.H. 2005. Flora, vegetasjon og naturtyper i utredningsområdet for utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark, Oppland fylke. MU-rapport 2005-14.
- Henriksen, S. & Hilmo, O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken 2015.
- Hofton, T.H. 2004. Hornsjøkampen. NARIN-fakatark.
- Høitomt, G. 2005. Utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark. Fugl-pattedyr-krypdyr/amfibier-fisk. Norsk Ornitologisk Forening avd. Oppland. Rapport.
- Larsen, B. H., Gaarder, G., Høitomt, G., Lyngstad, A., Wangen, K. & Wold, O. 2013. Kartlegging av huldrestarr i 2013. Miljøfaglig Utredning Rapport 2013-40: 1-77 + vedlegg. ISBN 978-82-8138-680-8.
- Lindgaard, A. & Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken.
- Lyngstad, A., Øien, D., Vold, E.M. & Moen, A. 2013. Slåttemyrlokalteter i Sør-Norge. NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk rapport 2013-8.
- Norderhaug, A. 1999. Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget.